

ما يتعلق بالأطعمة والأشربة

آنچه به خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها تعلق دارد

س ۴۱/ كيف تكون التذكية وذبح الحيوان أو نحره، وما هي الأوداج الأربعة وحكم قطع الرأس للحيوان؟

پرسش ۴۱:

در مورد تذکيه و چگونگی ذبح و نحر حیوان و قطع رگ‌های چهارگانه و بریدن سر آن، ما را روشن نمایید.

ج/ يجب في الذبح قطع الأوداج الأربعة: (الحلقوم والبلعوم والشريان والوريد) التي في الرقبة، ويحرم قطع النخاع الشوكي، ولكن إذا قطعه لا تحرم الذبيحة.

پاسخ:

در ذبح کردن، بریدن رگ‌های چهارگانه واجب است (نای، مری، شاهرگ و سیاهرگ) که در گردن قرار دارند و قطع کردن بصل النخاع حرام است؛ اما اگر قطع شود، حیوان ذبح شده حرام نمی‌شود.

والنحر وهو للجمل خاصة يكون بإدخال سكين أو سيف في لبته مرة أو مرتين أو أكثر، ولا يجوز قطع رأسه أو ذبحه حتى يموت منحورا.

نحر کردن مخصوص شتر است به این صورت که یک یا دو بار و یا بیشتر چاقو یا شمشیر در سینه حیوان وارد می‌کنند و قطع کردن سر تا زمانی که با نحر کردن نمرده باشد، جایز نیست.

س ۴۲/ تأتينا من بلاد المسلمين المختلفة المذاهب والغير مؤمنة بالولاية لولي الله u لحوم ودجاج مكتوب عليه مذبوح على الطريقة الشرعية الإسلامية، وقد عرفنا أنها تذبح بمجازر ضخمة حيث يعلق

فيها الدجاج والعامل يقطعها من رأسها، والشريط الحامل يسير بها إلى المنظفات. لا ندري هل توجه نحو القبلة وبشرائط الذبح الشرعية، حيث يأتي ببعض الصناديق دجاج غير مذبوح (أي برأسها)، وقد نسيها العامل؟ ما حكمها سيدي الوصي؟

پرسش ۴۲:

از کشورهای مسلمان با مذاهب مختلف و غیر مؤمن به ولایت ولیّ خدا گوشت و مرغ وارد می شود که بر روی آن نوشته شده است ذبح شده به صورت شرعی اسلامی؛ درحالی که ما می دانیم در کشتارگاه های بزرگ درحالی که مرغ ها آویزان هستند و کارگران سرهایشان را جدا می کنند و تسمه نقله ها آنها را به سمت تمیزکننده ها می برند تهیه شده اند. ما نمی دانیم که آیا روبه قبله و با شرایط ذبح شرعی ذبح شده اند یا خیر! حتی در برخی بسته بندی ها، مرغ های ذبح نشده که کارگران فراموش کرده اند سرهایشان را جدا کنند دیده می شود. آقای وصی من، حکم این ها چیست؟

ج/ يجب توجيه مقادير الذبيحة إلى القبلة، ويجب التسمية على كل ذبيحة بصوت الإنسان المسلم الذي يباشر عملية الذبح، ويجب قطع الأوداج الأربعة. ويحرم التنخيع، ولكن لا تحرم الذبيحة نتيجة التنخيع إلا إذا كان الذابح مستخفاً بالحكم.

پاسخ:

واجب است حیوان روبه قبله با ذکر بسمله برای هر حیوان توسط شخص مسلمان ذبح کننده، ذبح شود. بریدن رگ های چهارگانه واجب است و نباید نخاع حیوان بریده شود. با قطع نمودن نخاع حیوان گوشتش حرام نمی شود؛ مگر اینکه ذابح به سبب کوچک شمردن حکم خدا، نخاع را قطع نماید که در این صورت حرام است.

إذا لم تراع هذه الشروط في المجازر فلا يجوز أكل اللحوم التي تنتجها وإن كانت في بلاد المسلمين، وإذا روعيت يجوز أكل اللحوم التي تنتجها وإن كانت في بلاد غير المسلمين.

اگر این شرایط در کشتارگاه ها رعایت نشود، خوردن گوشت تولید شده توسط آنها جایز نیست حتی اگر در کشورهای مسلمان ذبح شده باشد، اما اگر شرایط رعایت شوند، خوردن گوشت های تولید شده جایز است حتی اگر در کشورهای غیرمسلمان صورت گیرد.

س ۴۳ / اللحوم الطرية من النوع الأحمر والأبيض التي تباع بالبلدان العربية وبالأسواق الإسلامية التقليدية والعصرية SUPER - MARKET هل يجوز شراؤها واستهلاكها ؟

پرسش ۴۳: آیا گوشت تازه سفید و قرمزی که در سوپرمارکتها عرضه می شود را می توان خرید و مصرف کرد؟

ج / بالنسبة للدجاج يجب التدقيق في مصدره (صحة تذكیته)؛ لأنّ كثيراً من المجازر يستخدمون السكين الآلي في التذكية ويعتبرونها تذكية شرعية، والتذكية لابد أن تكون بيد المسلم لا بالآلة، فلا يمكن الاعتماد على وجودها في أسواق المسلمين فيما يخص حلية لحم الدجاج والطيور ما لم يتم التدقيق والبحث للاطمئنان من صحة التذكية باليد لا بالآلة.

پاسخ:

در مورد مرغ باید در مورد منبع تولید آن (درستی ذبح آن) بررسی شود زیرا بسیاری از کشتارگاهها، از ماشین آلات خود کار برای ذبح استفاده می کنند و آن را ذبح شرعی محسوب می کنند در حالی که ذبح شرعی باید به دست مسلمان و نه با ماشین انجام شود. پس به صرف وجودش در بازار مسلمین، نمی توان بر آن اعتماد کرد و این اختصاص به حلال بودن گوشت مرغ و پرندگان دارد که باید بررسی دقیق انجام شود تا اطمینان از صحت ذبح آن که با دست انجام شده باشد نه با ماشین حاصل گردد.

أما بالنسبة للبقر والأغنام؛ فيمكن الاكتفاء بكلام البائع إن كان مسلماً وحصل الاطمئنان بصحة التذكية من كلامه، فبالنسبة للحوم الحمراء أو لحوم البقر والغنم يمكن الاعتماد على وجودها في أسواق المسلمين فيما يخص حليتها.

اما در مورد گاو و گوسفند، می توان به سخن فروشنده اگر مسلمان باشد و بتوان با کلامش از صحت ذبح اطمینان یافت، اکتفا کرد؛ بنابراین در مورد گوشت های قرمز مانند گاو و گوسفند، اگر در بازار مسلمانان عرضه می شود می توان اعتماد نمود.

س ۴۴/ هل يعد بالكتابة على بعض علب الأغذية؛ حيث يكتب أحياناً عبارة جيلتين حلال، وأحياناً جيلتين حيوانی، وأحياناً جيلتين نباتی، وأحياناً تذكر عبارة مواد مثخنة من دون ذكر ماهية هذه المواد، علماً إن هذه العلب الغذائية موجودة في أسواق غير إسلامية؟

پرسش ۴۴:

آیا بر نوشته روی بعضی از غذاهای آماده می توان اطمینان کرد؛ مثلاً نوشته شده ژلاتین حلال، ژلاتین حیوانی یا گیاهی و گاهی مواردی نوشته می شود مثل مواد تغلیظ کننده بدون ذکر ماهیت آنها؛ با توجه به اینکه این غذاهای آماده در بازارهای غیرمسلمانان به فروش می رسد؟

ج/ يمكن الاعتماد على ما هو مكتوب إذا كان هناك علامات تفيد الاطمئنان والثوق بما يكتب (ويكفي الاطمئنان إلى أنه لا مصلحة أو نفع معين للمنتج من الكذب حول محتويات منتج)، أما بالنسبة للمكتوب وهو مبهم (مواد مثخنة، مواد حافظة) فلا بد من الاستعلام عنه ومعرفته. أما بالنسبة للمنتجات الحيوانية التي يشترط فيها التذكية للأكل أو الاستعمال في موارد معينة فليس ضرورياً أن تكون مذكاة وحلال لأنها أنتجت في بلد إسلامي، وليس ضرورياً أن تكون غير مذكاة وحرام لأنها أنتجت في بلد غير إسلامي، إنما تكون حلالاً إن تمت التذكية بالصورة الشرعية سواء في بلد إسلامي أم غير إسلامي، وتكون حراماً إن لم تذك بصورة شرعية صحيحة سواء في بلد إسلامي أم غير إسلامي.

پاسخ:

می توان بر آنچه نوشته شده است اعتماد کرد، اگر علاماتی باشد که این اطمینان و وثوق را برساند (اطمینان بر اینکه مصلحت یا نفعی معین برای تولیدکننده از درج دروغ درباره محتویات محصول وجود ندارد، کافی است). ولی در مورد آنچه نوشته شده و مبهم است (مواد تغلیظ کننده و مواد محافظ) باید از کارخانه استعلام شود و حلال بودن آن شناخته شود؛ اما در مورد محصولات حیوانی که در آن شرط ذبح حلال برای خوردن یا مصرف در موارد معین وجود دارد، اگر در کشور اسلامی تولید شده باشد، الزاماً به معنی این نیست که ذبح شده، شرعی و حلال است، و اگر در کشور غیر اسلامی تولید شده باشد، ضرورتاً به آن معنا نیست که به صورت غیر حلال ذبح شده و حرام باشد. اگر ذبح به صورت شرعی باشد، کشتار حلال می شود چه در کشور اسلامی باشد و چه در کشور غیر اسلامی؛ و اگر به صورت

غیر شرعی و نادرست ذبح شده باشد، حرام می‌گردد، چه در کشور اسلامی و چه در کشور غیر اسلامی.

وسأعطي مثلاً من الواقع: فمثلاً ذبيحة في مكة المكرمة يذبحها شخص ينصب العدا لآل محمد (عليهم السلام) لا تعتبر مذكاة، وذبيحة في فرنسا يذبحها شخص مسلم لا ينصب العدا لآل محمد (عليهم السلام) تعتبر مذكاة، ودجاجة تقطع رقبتها بالمكائن في إيران لا تعتبر مذكاة ودجاجة تذبح في الصين بيد مسلم لا ينصب العدا لآل محمد (عليهم السلام) تعتبر مذكاة.

در اینجا مثالی می‌زنم: حیوانی که در مکه مکرمه توسط کسی که دشمنی آل محمد (علیهم السلام) را دارد ذبح شده باشد، حلال محسوب نمی‌شود و حیوانی که در فرانسه توسط مسلمانی که دشمنی با آل محمد (علیهم السلام) ندارد ذبح شده باشد حلال است. مرغی که در کشتارگاه‌هایی در ایران گردنش زده می‌شود، حلال حساب نمی‌شود ولی مرغی که در چین توسط مسلمانی که دشمنی آل محمد (علیهم السلام) نیست ذبح شرعی شود، حلال است.

س ۴۵/ هل يجوز تناول الدجاج البرازيلي الموجود في أسواق الدول الإسلامية؟

پرسش ۴۵:

آیا خوردن مرغ برزیلی که در بازارهای کشورهای اسلامی موجود است جایز می‌باشد؟

ج/ إذا حصل لديك علم بأنه مذكى بصورة شرعية يجوز لك تناوله، وليس وجوده في أسواق الدول الإسلامية دليلاً على ذكاته.

پاسخ:

اگر یقین پیدا کردی که مرغ به صورت شرعی ذبح شده، خوردن آن برای شما جایز است. موجود بودن آن در بازارهای کشورهای اسلامی دلیل بر ذبح شرعی آن نیست.

س ۴۶ / السمك المستورد من بلاد غير المسلمين، هل يحكم بتذكيته؟ وهل يجوز استعماله كعلف للحيوانات الداجنة؟ وهل يجوز أكله، ولا نعلم هل فيه فلس أم أملس الجلد؟

پرسش ۴۶:

ماهی وارداتی از کشورهای کفر و الحاد، آیا حکم تذکيه شده را دارد؟ و آیا استفاده از آن به عنوان خوراک پرندگان جایز است؟ آیا خوردنشان جایز است با توجه به اینکه نمی دانیم پولک دارند یا نه؟

ج / إذا علمت أن فيه فلساً وأطمأنت لتذكيته فيجوز استعماله للأكل؛ لأنّ تذكية السمك هي أخذه حياً من الماء أو صيده بألة صيد سواء كان الآخذ أو الصياد مسلماً أم غير مسلم، وهذا السمك المستورد يصطاد بالشباك وآلات الصيد ويخرج من الماء ويترك ليموت خارج الماء عادة فهو مذكى وإن كان الصياد غير مسلم. والسمك الذي يعتبر غير مذكى هو السمك الذي يموت في الماء دون أن يكون قد علق بألة صيد، أو السمك الذي يتعمد الإنسان جعله يموت في الماء كالذي يترك في حوض ماء صغير حتى يموت، فيه أو الذي يترك عالقاً بألة الصيد في الماء عن عمد حتى يموت في الماء.

پاسخ:

اگر بدانید فلس یا پولک دارد خوردنش جایز است؛ چراکه برای تذکيه شدن ماهی باید زنده از آب گرفته شود -چه صیاد مسلمان باشد یا نباشد- و این ماهی های وارداتی که با تور یا ادوات صید ماهی صید می شوند مذکی محسوب می شوند حتی اگر صیاد مسلمان نباشد. به طور معمول ماهی وارداتی با تور و ابزار آلات صیادی صید شده، از آب بیرون آورده و رها می شود تا بیرون از آب بمیرد؛ بنابراین تذکيه می باشد، حتی اگر صیاد مسلمان نباشد. ماهی تذکيه نشده، آن ماهی است که در آب بمیرد بدون اینکه به ابزار صید گیر کرده باشد، یا ماهی که انسان به عمد آن را رها می کند تا در آب بمیرد، مثل ماهی که در حوض کوچک رها می شود تا بمیرد، یا ماهی گیر افتاده در وسایل صید که به عمد در آب رها شود تا در آب بمیرد.

س ۴۷ / الجبن المستورد من بلاد غير إسلامية، ما حكمه الشرعي وما حكم طهارته؟

پرسش ۴۷:

حکم شرعی و پاک بودن پنیر وارداتی از کشورهای غیر اسلامی چیست؟

ج/ طاهر ويجوز أكله، إلا إذا حصل العلم بنجاسته.

پاسخ:
پاک است و خوردن آن جایز، مگر اینکه از نجس بودنش یقین داشته باشیم.

س۴۸/ الحليب المستورد من بلاد غير إسلامية، منه جاف ومنه سائل، هل هو طاهر، حيث نحتمل تمسه أيدي غير مسلمين ؟

پرسش ۴۸:
شیر وارداتی از کشورهای غیر اسلامی - چه خشک و چه مایع - که احتمال می رود دست غیرمسلمان آن را لمس نموده باشد، آیا پاک محسوب می گردد؟

ج/ طاهر ويجوز استعمال الجاف والسائل منه، إلا إذا حصل العلم بنجاسته.

پاسخ:
پاک است و خوردن آن به صورت خشک یا مایع جایز است مگر اینکه از نجس بودنش یقین داشته باشیم.

س۴۹/ أكل لحم السمك من فصيلة التون - THON - والروبيان - CREVETTE - حلال أم حرام ؟

پرسش ۴۹:
خوردن ماهی تُن و میگو، حلال است یا حرام؟

ج/ التونة والروبيان حلال.

پاسخ:
تُن و میگو حلال است.

س۵۰/ شخص يسأل عن (الحلبلاب) أو افرازات الذكر للسمك، وهو عكس (الثرب) في أنثى السمكة، هل يحل أكله ؟

پرسش ۵۰:
شخصی از «اسپریم» یا ترشحات ماهی نر که در مقابل تخم ماهی در ماهی ماده است سؤال می‌کند؛ آیا خوردنش حلال است؟

ج/ لا يجوز أكله.

پاسخ:
خوردنش جایز نیست.

س۵۱/ هل يجوز أكل مخ العظام للحيوان المحلل الأكل ؟

پرسش ۵۱:
در خصوص مغز استخوان حیوان حلال گوشت ذبح شده، آیا خوردنش حلال است؟

ج/ يجوز.

پاسخ:
جایز است.

س۵۲/ هل يجوز أكل الدجاج أو الغنم والبقر التي تتغذى على عظام الخنازير المطحونة أو الحيوانات المحرمة الأكل ؟

پرسش ۵۲:
آیا خوردن مرغ، گوسفند یا گاوی که با استخوان آرد شده خوک یا حیوانات حرام گوشت تغذیه میشود، جایز است؟

ج/ إذا كان جزءاً من طعامها فلا إشكال في جواز أكلها.

پاسخ:
اگر جزئی از غذایش باشد، در جایز بودن خوردن آن اشکالی وجود ندارد.

س ۵۳/ ما حکم بعض المواد الغذائية التي تضاف إليها نكهة الدجاج أو اللحم أو بعض البهارات التي توجد فيها عظام الحيوانات ؟

پرسش ۵۳:

حکم بعضی از مواد غذایی که چاشنی مرغ یا گوشت یا بعضی از ادویه جاتی که در آن استخوان حیوانات وجود دارد، چیست؟

ج/ لا يجوز أكل أي شيء من اللحم أو الدجاج إلا إذا كان مذكى بصورة شرعية، وبالنسبة لنكهة اللحم أو الدجاج إذا كانت أجزاء منه فحكمها حكمه، ولا يجوز أكل العظام أو الغضاريف حتى لو كانت من حيوان مذكى محلل الأكل.

پاسخ:

خوردن هیچ فرآورده‌ای از گوشت و مرغی که به صورت شرعی تذکیه (ذبح) نشده باشد جایز نیست؛ اما در مورد چاشنی گوشت و مرغ، اگر مرغ و گوشت از اجزای آن باشند همین حکم را دارد. خوردن استخوان و غضروف جایز نیست، حتی اگر از حیوان حلال گوشت ذبح شرعی شده باشد.

س ۵۴/ ما حکم بعض الحلويات التي يكتب عليها (نفحة الخنزير)، أو (مطعم بالخمير) ؟

پرسش ۵۴:

حکم شیرینی‌هایی که بر روی آن نوشته شده «شیر خوک» یا «پخته شده با شراب» چیست؟

ج/ كل طعام فيه شيء من الخنزير أو الخمر المعد للسكر لا يجوز أكله.

پاسخ:

خوردن هرگونه خوردنی که در آن فرآورده‌ای از خوک یا شرابی که برای مستی آماده شده، وجود داشته باشد جایز نیست.

س ۵۵/ ما حکم الكنغر، هل هو طاهر السؤر والبول واللحم، أم لا ؟

پرسش ۵۵:
آیا ادرار، گوشت و ته‌مانده غذای کانگورو پاک است یا خیر؟

ج/ حکمه حکم الدواب كالحمير والبغال.

پاسخ:
حکم آن مانند حکم چهارپایانی مثل الاغ و قاطر است.

س۵۶/ ما حکم الأجبان المأخوذة من حیوان غیر مذکی أو خنزیر؟

پرسش ۵۶:
پنیری که از حیوان تذکیه نشده (ذبح شرعی نشده) یا خوک گرفته می‌شود چه حکمی دارد؟

ج/ الجبن المصنع من حليب حیوان غیر مأكول اللحم لا يجوز أكله.

پاسخ:
خوردن پنیری که از حیوانی که گوشت آن قابل خوردن نیست تهیه شود، جایز نیست.

س۵۷/ لو حصل إسقاط لجنين الحيوان اللبن من المحل لحمه، هل يجوز شرب الحليب المتولد مع الجنين السقط، أو استعماله؟ حيث هناك أمّة تحرم ذلك، بادعاء أنه غير مكتمل التكوين.

پرسش ۵۷:
اگر جنین حیوان شیرده حلال گوشتی سقط شود، آیا نوشیدن و یا استفاده از شیری که همراه جنین سقط شده- تولید شده، جایز است؟ کسانی هستند که آن را حرام می‌دانند به این دلیل که جنین به‌طور کامل شکل نگرفته است.

ج/ يجوز استعمال الحليب في الحالة المذكورة.

پاسخ:
در حالت مذکور استفاده از شیر جایز است.

س ۵۸ / ما حکم الجیلاتین حیوانی ؟

پرسش ۵۸:

ژلاتین حیوانی چه حکمی دارد؟

ج/ الجلاتین المنتج من حیوان لا إشکال فی أکله واستعماله فی الأدوية والأطعمة، سواء کان منتجاً من حیوان مذکی أم غیر مذکی، یحل أکله أم لا یحل.

پاسخ:

مصرف و خوردن ژلاتین گرفته شده از حیوان، در دارو و خوراکی بدون اشکال است، خواه این حیوان به طور شرعی ذبح شده باشد و خواه نشده باشد، خواه خوردنش حلال باشد خواه نباشد.

س ۵۹ / ما حکم العک للرجل والمرأة ؟ وهل عک الماء أو العک المر له نفس حکم ؟

پرسش ۵۹:

جویدن آدامس برای زن و مرد چه حکمی دارد؟ آیا سقز مایع یا سقز تلخ همین حکم را دارد؟

ج/ بالنسبة للمرأة لا إشکال فیہ ومکروه للرجل، أما المر الذی یستخدم کعلاج فلا إشکال فیہ.

پاسخ:

برای زن اشکالی ندارد، ولی برای مرد مکروه است؛ اما «سقزی» که مورد استفاده درمانی قرار می گیرد اشکالی ندارد.

س ۶۰ / ما حکم أکل أو شرب أو تدخین نبتة القنب (الماریجوانا) ؟

پرسش ۶۰:

حکم خوردن یا نوشیدن یا استعمال شاهدانه (ماری جوانا) به صورت دخانیات چیست؟

ج/ المادة المخدرة التي تستخرج من نبتة القنب لا يجوز أكلها أو شربها أو تدخينها؛ لأنها مادة مخدرة تسبب السكر، ولكن يجوز استخدامها في مجال الطب لأغراض العلاج.

پاسخ:

خوردن، نوشیدن یا دود کردن مادهٔ مخدری که از شاهدانه استخراج می‌شود جایز نیست؛ چراکه این مادهٔ مخدر باعث مستی و نشئگی می‌شود؛ اما استفاده از آن در حوزهٔ پزشکی با اهداف درمانی جایز است.

س ۶۱/ ما حکم المشروبات الغازية ومن ضمنها (كوكولا) التي يقال إن فيها نسبة خمر؟

پرسش ۶۱:

حکم نوشیدنی‌های گازدار از جمله کوکاکولا- که گفته می‌شود اندکی مست‌کننده در آنها وجود دارد چیست؟

ج/ المشروبات الغازية لا إشكال فيها، ووجود نسبة من الكحول لا تسبب السكر في الأشرطة والأطعمة لا يجعلها محرمة حتى ولو كانت هذه النسبة مضافة وليست متكونة في الطعام والشراب نتيجة طريقة تحضيره. نعم، يعتبر الطعام والشراب نجس ويحرم تناوله إذا أضيفت له كمية أو نسبة من الكحول أو الخمر المعد للسكر حتى وإن كانت هذه النسبة ضئيلة جداً ولا تسبب السكر.

پاسخ:

در مورد نوشیدنی‌های گازدار اشکالی وجود ندارد و وجود مقداری الکل در نوشیدنی‌ها و غذاها که باعث مستی نمی‌شود آن را حرام نمی‌کند؛ حتی اگر این مقدار از الکل به آن افزوده شده و در نتیجه نوع آماده‌سازی غذا و نوشیدنی، ایجاد نشده باشد. آن غذا و نوشیدنی نجس و خوردنش حرام محسوب می‌شود که مقداری از الکل یا شرابی که با هدف مست‌کنندگی آماده شده باشد به آن افزوده شده باشد؛ حتی اگر این مقدار خیلی کم باشد و باعث مستی نشود.

* * *